

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna šte. 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA
KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popustUREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobotica, 15. novembra 1936.

ŠTEV. 46

POLITIKA

Sporazumu med šefi srbijanskih strank, ki spadajo k združeni opoziciji, prisojajo opozicionalci največji pomen. Pri tem naglašajo, da so bila s tem sporazumom odstranjena mnoga nesoglasja in da se je ustvarila podlaga, na kateri se bo mogoče uspešno razgovarjati z dr. Mačkom.

V Drinski banovini so se preteklo nedeljo vršile občinske volitve. Volitve so se vršile v miru in redu, le v dveh treh krajih je prišlo do manjših sporov med volilci. Izmed 30 sreskih mest je dobila JRZ 23 občinskih uprav, celokupna opozicija pa 7. V kmečkih občinah pa je vladna stranka dobila nad 70 odstotkov občin v svojo upravo, ostalo pa odpade na vse opozicijske politične skupine in stranke, ki so nastopile pri teh volitvah.

Finančni minister je izločil iz področja katastrske uprave v Murski Soboti, področje sreza dolnje lendavskega in na njem ustanovil novo katastrsko upravo s sedežem v Dolnji Lendavi.

„Vedno sem rad imel in visoko spoštoval hrvatski narod in nimam druge kot to vročo željo, da bi zaključil svojo politično kariero tako, da bi bili vsi Hrvati srečni in zadovoljni v tej naši državi ter zadovoljni tudi z menoj.“ To je povedal notranji minister g. Anton Korošec ob priliki svojega zadnjega obiska v Zagrebu.

Romunski trgovinski minister se je prejšnji teden mudil v Beogradu, da uredi vse potrebno za trgovinska pogajanja med našo državo in Romunijo, ki se bodo v kratkem pričela.

Med češkoslovaško delegacijo in zastopniki naše vlade so se pričeli razgovori za ureditev novih trgovinskih odnošajev med obema državama. Prav tako so se v Beogradu pričela pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med našo državo in Francijo.

Dr. Vladko Maček je bil te dni sprejet v avdienci od Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. Avdienca je bila na gradu Brdo, kamor se je dr. Maček podal z avtomobilom. Potoval je skozi Ljubljano in Kranj. Knež namestnik ga je po razgovoru pridržal še na košilu. Kaj sta razgovarjala in do kakšnih sklepov je prišlo, je še za enkrat neznano.

V kratkem bodo občinske volitve tudi v primorski banovini. Vse politične stranke so na delu, da si izvojujejo čim več občin. V tej banovini je posebno na delu JNS, ki je vložila razmeroma zelo veliko kandidat-

nih list. Pri teh volitvah so zelo živo na delu tudi pristaši dr. Mačka. Tako je prispelo zadnje dni več poslancev izvoljenih na Mačkovi listi, ki bodo širom banovine prirejali politične sestanke in javne shode.

Na konferenci pristašev JRZ v Petrinju je finančni minister g. Letica izjavil, da je globoko prepričan, da bo stranka JRZ zbrala v svojih vrstah tekom časa tudi ogromno večino Hrvatov, ker je narod sit politiziranja in željan stvarnega dela.

Bolgarski ministrski predsednik Kjuselvanov je o razmerju med našo državo in Bolgarijo izjavil sledeče: Politika zblžanja med našima dvema bratskima narodoma je rodila velike uspehe. Pristrčnost, v kateri se danes drug drugega objemata, je razumljiva, je naravna. To je ljubezen med dolgo sprtima bratoma, ki je po spravi postala še toplejša. Med našima dvema bratskima državama ni nič več neurejenih vprašanj. Politiko zblžanja z Jugoslavijo ne želi samo naša vlada, ampak ves bolgarski narod.

O naši zunanji politiki je izjavil naš ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović sledeče: Z Veliko Britanijo nas vežejo mnogi skupni interesi posebno na Sredozemskem morju.

Poslal naš naročnik.

Gospodu Kleklu Jožefu,
župniku in uredniku „Novin“ v Črensovcih

Gospod župnik, v teh težkih časih bi želel izpregovoriti z Vami nekaj resnih besed. Gre za gimnazijo v Soboti in to je zaresna stvar. Bla mi je vedno pri srcu. V njej sem gledal svetinjo prekmurskega ljudstva, vzvišeno nad vse strankarske razprtije. Veroval sem v njeno nedotakljivost. Pa sem se kruto varal. Do danes se je nabralo okrog nje kar preveč nečedne navlake. Podvomil sem v poštenost nekaterih ljudi; v vprašanju gimnazije, ki sem ga ves čas budno zasledoval, pa se sploh več ne najdem. Zato se obračam na Vas z uljudno prošnjo, da mi blagovolite dati nekaj pojasnil.

V zadnji številki „Novin“ ste natisnili dvojno pismo brez razlage. Tudi bila pač odveč, ker je vaš namen jasen. S pismom gospoda Pavliča ste hoteli povedati, da sta bila gg. ministra Kramer in Pucelj kriva, da nismo dobili gimnazije. Če je to res ali ne, mi je tukaj vseeno, dasi bi mi bilo ljubše, če bi vi povedali, kdo je kriv, da gimnazije še zdaj nimamo. Dugo pismo je bilo protest KPA proti g. Benku z dne 19. maja 1935, ker je M. krajina za časa petomajskih volitev spravljala ugodno rešitev gimnazijskega vprašanja v odvisnost od izida volitev. I formiran sem sicer, da

Vedno bomo gojili napram angleškemu narodu najtoplejše prijateljstvo. Na Evropo gleda Jugoslavija s strogo praktičnega stališča. Z Nemčijo vzdržuje Jugoslavija odlične gospodarske odnošaje, dočim so politični odnošaji s to državo povsem normalni. Podvzete so mere, da zopet vsaj deloma osvojimo izgubljeni italijanski trg. Z Rusijo ne vzdržujemo gospodarskih zvez. V političnem oziru pa nas ne zanimajo vprašanja, kakor so rusko-poljski-nemški odnošaji. Mi dosedaj nisimo priznali Sovjetske Rusije, ker ne vidimo potrebe za naglo spremembo dosedanje naše politike. Najbližji politični interesi Jugoslavije spadajo v področje držav Male antante in Balkanskega pakta.

Vse one občine, ki jim je že potekla triletna funkcijska doba in ki iz tega ali onega razloga še niso imele novih volitev, bodo volile najbrž dne 6. decembra. Takih občin je še okrog 80.

V okviru Gospodarske sloge se je začela direktna izmenjava poljskih pridelkov med kmeti iz Hrvatske in onimi iz Dalmacije. Iz Hrvatske pošiljajo v Dalmacijo žito in moko, iz Dalmacije pa nazaj na Hrvaško smokve in vino. Baje so se dosedanja poskusi dobro obnesli.

je prišla ta neljuba stvar v list brez vednosti g. Benka. Pa tudi to ni tu važno. Klub bi iz principa protestiral v vsakem slučaju. Saj veste, koliko moralnih porazov ste že morali pretrpeti zaradi njegovega principelnega stališča. Važno je tu edino-le to: s tem drugim pismom hočete povedati, da je g. Benko izrabljaj gimnazijo v politične namene in da Vi to obsojate. Toda — obsojate še-le danes, po 1 letu in pol! Takrat pa ste z molkom odobraval. Dovoljujem si Vas vprašati:

1.) Zakaj niste natisnili klubovega protesta takrat, ko je bil aktualen?

2.) Zakaj z zapoznelo objavo tega protesta izrabljate danes gimnazijo v določene cilje?

3.) Zakaj v času, ko se je pod klubovim vodstvom vsa Slovenija borila za našo popolno drž. gimnazijo, niste objavljali še ostalih klubovih dopisov, zakaj niste podpirali te borbe? Znova ste dokazali, da je izgovor, da je klub levičarski, prazen. Kajti če so Vam klubovi dopisi dobri, ko gre za Vašo osebna in celo javna razračunavanja, so bili prav tako dobri, ko je šlo za gimnazijo. To je eno.

V svojem predalu in sicer na prav tistem, kjer je ležal doslej klubov protest, hranite še važne dokumente, ki

ste jih skrili pred ljudstvom, ko so jih vsi ostali časopisi objavljali. Ti dokumenti so dokaz, da zahteva po popolni drž. gimnaziji v Soboti ni le zahteva prekmurskega ljudstva, ampak je bila in je še danes zahteva vsega slovenskega naroda. To Vam je torej znano. Vprašam Vas v zvezi s tem in naslednjim:

1.) Ali veste, da je bilo v najbližji preteklosti otvoreno v vzhodnih delih države lepo število popolnih državnih gimnazij, ki jih ni zahteval ves srbski niti ves hrvatski narod?

2.) Ali priznavate, da je gimnazija za Prekmurce nadstrankarska vrednota? Če da,

3.) Ali obsojate vsako izrabljanje gimnazije v stranske namene? Če obsojate, ste ravnali doslej pač proti svoji vesti in velja oni protest Vam. Če ne obsojate, velja zopet Vam. Zato prosim zelo preciznega odgovora.

4.) Ko smo dobili samoupravni 5. razred, zakaj ste takrat pred ljudstvom zamolčali, da je to samoupravni razred, na račun ljudstva, in ne državni 5. razred?

V zadnjih dveh št. „Novin“ trdite, da je gimnazija v Soboti podržavljena. Zopet mi ni vse jasno. Vi ste v „Slovenskem domu“ z dne 20. okt. 1936. brali sledeče:

„Akcijska za popolno gimnazijo, ki so jo zasnovali zlasti akademiki iz Slovenske krajine, je obrodila sad pod današnjo vlado, kajti iz Beograda je prišlo zagotovilo od prosvetnega ministra, da bo v novem proračunu predlagal postopno izpolnjevanje gimnazije v Murski Soboti. Minister dr. Miha Krek je namreč od prosvetnega ministra prejel sledečo brzojavko: „Sporazumno s predsednikom kr. vlade dr. Milanom Stojadinovićem Vas obveščam, da bom predlagal postopno otvorenje višje gimnazije v Murski Soboti“. Slovenska krajina (pod. jaz) je uverjena, da je to zagotovilo že temelj popolni gimnaziji in ga pozdravlja z veseljem in hvaležnostjo.“ To ste brali Vi v „Slovenskem domu“.

„Jutro“ je 21. okt. 1936. napisalo, da bi „slovensko javnost bolj veselilo, ako bi mogel „Slovenski dom“ sporočiti že sklep o vspostavitvi popolne gimnazije v Prekmurju (podč. jaz)“

„Jutro“ je odgovoril „Slovenski dom“ še istega dne in s prav posebnim, izrecnim poudarkom:

„Današnja jutranja izdaja Slov. Naroda (Jutro) se je navsezgodaj razhudila nad našim včerajšnjim poročilom, da bo gimnazija v Murski Soboti postala postopoma popolna, kakor razume obljubo prosvetnega ministra prekmursko ljudstvo“. (podč. jaz) To ste Vi zopet brali. Prav tako ste brali gornjo brzojavko v „Slovincu.“ Da.

In s tem je gimnazija v Soboti, kakor Vi pravite, podržavljena. Ste že natisnili dvojno pismo k zgodovini „podržavljene“ gimnazije in to brez razlage. Zgornje citate, Vaš odnos do njih, do gimnazije in do vsega, kar je

še s tem v zvezi, puščam tudi jaz brez razlage, ker se zadovoljujem s tem, da znate brati, misliti in da imate dober čut za čas. Iz vsega srca želim, da bi imeli prav Vi in ne trdim, da nimate prav, ker se pač na stvar več ne rezumem. Zato Vas vljudo prosim pojasnil:

1.) Kaj pravite Vi na vse to, g. urednik?

2.) Na čem je osnovana Vaša trditev, da je soboška gimnazija podzavljena?

Na vsa ta jasna vprašanja pričakujem jasnih odgovorov. Ne podpisem se s pravim imenom, ker bi Vas to pri takem odgovoru utegnilo motiti. Moje ime ni važno. Tu gre samo in edino za gimnazijo. Jaz sem recimo glas iz občinstva. In vi ste mi dolžni odgovoriti, ker se ljudstva, ki ste mu moralno odgovorni za to, kaj z nje govo gimnazijo počenjate, ta vprašanja bistveno tičejo. Tu Vam nudim obilo prilike, da dokažete, da Vi gimnazije niste izrabljali v stranske namene. Le na 9 vprašanj Vam je treba odgovoriti. Če pa boste molčali ali če se boste izmikali, bom smatral to za pooblastilo, da si na podlagi neovrženih dejstev svobodno ustvarim sliko o tem, kaj ste, kdo ste in kaj premorete.

Z odličnim spoštovanjem

Omega.

Ne podcenjujte zaslug poštenih mož

Nekdo piše v Novinah št. 45 od 8. novembra 1936 o volilni zmagi novega župana pri Gradu, pri čemur povdarja, da je bil že skrajni čas, da so se pretrgale vezi prejšnjih mogočnikov, ki so gotovi del ljudstva zapostavljali.

Nihče ne podcenjuje sposobnosti in korektnosti novo izvoljenega župana g. Bačiča Franca, nihče pa tudi ne omalovaževali delo bivšega župana g. Bokana, ki je v dobi svojega županovanja pokazal velike vrline in uspešno delo v korist občine. Neprijetno je, da se bivšo občinsko upravo v zvezi z županovanjem g. Bokana, predstavlja javnosti kot pristransko in

nasilno, ko je vendar v splošnem znano, da se prištevajo g. Bokan k onim številnim našim ponovno izvoljenim županom, ki so z vso vnemo, korektno in nepristransko organizirali in vodili naše občine v zadnjih treh letih. G. Bokan ni bil nikdar nasilen, niti ne pristranski, marveč korekten, dovolj znajdljiv v potrošnji občinske

imovine, pravičen in zelo skromen. Po volilni borbi, ki je prinesla pičlo zmago g. Bačiču, naj se v interesu mira, opusti neopravičeno podtikanje in omalovaževanje prejšnjega župana in naj se dela na tem, da bo zavladata v občini složnost vseh, v prid celokupnosti.

DOMAČE VESZI

Murska Sobota:

— „Maksel“. Preteklo soboto so trgovski pomočniki, včlanjeni v tuk. Sokolskem društvu, vpriporili trodejansko komedijo „Maksel“ čigar čisti dobiček je bil namenjen za podporo brezposelnih članov. Večina tukajšnjih meščanov je znala pravilno ceniti delo teh nesebičnih fantov, tako da je bila obširna dvorana skoraj polna hvaležnih poslušalcev. O igri lahko rečemo, da je dosegla popoln uspeh. Občinstvo je bilo zadovoljno, smeha je bilo dovolj in kdor je prišel s presodki k predstavi, se jih je moral otresti že po prvih prizorih. Levji delež uspeha nosi Lipič, ki je bil v svoji, sicer hvaležni, a težki kreaciji omejenega snubača, dosleden in nevsiljiv. Z razumevanjem je podal svojo vlogo tudi Domanjko kot župan, Abakumov, Topolovec ter vsi ostali igralci. Skupino za se pa so tvorile igralke, vsem na čelu Brumnova, v čigar nastopu je bilo mnogo življenja in kateri se je poznalo najmanj, da — igra. S kratka, vsi igralci so igrali z ljubeznijo do plemenitega namena in v tem je tudi njih nepričakovani uspeh, katerega se mogoče niti sami niso nadejali. Režija je bila sicer pomanjkljiva, zato so tudi nekateri prizori stali ob prizorih, mesto da bi bili zlit v celoto, zapleti premalo nakazani, jedro zabrisano, kar je seveda bilo v kvar igri sami in v škodo igralcem, ki so s tem bili pri-

krajšani za še večji uspeh. Vse to se pa izgubi pred delavoljnostjo mlade igralske družine, ki zasluži odkrito priznanje!

— Zamenjamo vsak radioaparat. Prodajamo rabljene aparate zelo ugodno z dvoletnim jamstvom. Nemec J.

— Spominska proslava. Kakor smo že pisali, bo v soboto, dne 14. t. m. ob 20. uri spominska proslava 30. letnice smrti našega pesnika Simona Gregorčiča. Emigrantsko društvo „Soča“ z predsednikom g. Gabrijelečičem na čelu, je s pomočjo vseh tukajšnjih kulturnih in nacionalnih društev, ter ob sodelovanju pevskega društva „Jadran“ iz Maribora, sestavil program, ki se po svoji vsebini uvršča med prve kulturne prireditve, ki smo jih imeli v zadnjem času v Soboti. Uvodno besedo o pomenu rajnega pesnika bo imel g. prof. Smolej. Temu bodo sledile koncertne točke, ki jih bo izvajal sokolski mladinski orkester pod vodstvom g. Laha, nastop domačega mešanega zbora, katerega bo vodil g. Tuš ter nekaj deklamacij in recitacij. Drugi del programa obsega nastop pevskega društva „Jadrana“ iz Maribora in nekaj pevskih samospevov. Proslavo bo zaključila zborovska recitacija pesmi „Soča“ v režiji g. Ferjana, ter ob sodelovanju sokolskega orkestra pod vodstvom g. prof. Justina. Prepričani smo, da bo tokrat odziv tuk. prebivalstva nad vse časten. Naj bo ta

večer dokaz, da smo vredni naših velikih mož, — apostolov slovenskega jezika in misli.

— Knjige Vodnikove družbe so prispele. Člani naj jih dvignejo pri poverjeniku g. Fridrichu uradniku pri tuk. sreskem sodišču.

— Dar. Tukajšnji tiskarnar in trgovec g. Hahn Izidor je daroval za šolsko kuhinjo 60 Din. Plemenitemu darovalcu, ki naj bi bil tudi drugim za vzgled, v imenu najsiromašnejše šolske dece tisočera hvala!

— Šahovska sekcija S. K. Mure. Da bi združila vse soboške šahiste v skupno organizacijo, je ustanovila SK. Mura šahovsko sekcijo. Za načelnika sekcije je bil izvoljen g. Jezovšek Vladimir, ostali odborniki so pa gg. Puncer, Nadai L., Herman in Nemec J. Sekcija bo priredila vsak ponedeljek ob 8 uri zvečer pri g. Fafliku teoretična predavanja. Prvo predavanje bo v ponedeljek, dne 16. t. m. Poleg tega se pa bodo sestali šahisti vsak četrtek v kavarni Faflik. Prijatelji kraljeve igre vabljene!

— „Tako živijo v Prekmurju.“ Pod tem naslovom je nedeljsko „Jutro“ objavilo kratek potopis, nekega — ski, v katerem neznani popotnik govori predvsem o Murški Soboti. Da se je tega dela lotil, mu ne zamerimo, saj je v zadnjem času prišlo že nekako v modo, da vsak, ki prihaja iz one strani Mure k nam, opiše svoje, res bežne vtise o našem mestu, a kar je še bolj čudno, da najde za svoj duševni proizvod odprta vrata pri uredništvih naših dnevnikov. Gospod — ski je moral izstopiti neobičajnega razpoloženja na našem kolodvoru (mogoče ga je prevzel že sam razgovor z viničarji iz Jeruzalemskih goric?) Prvo kar seveda sreča so temnopolte Madžarke, ki jih ne more ločiti od cigank. (Ti presneti jeruzaleščani!) Kakšen pa bi sploh bil opis, če se o njem ne bi omenilo Madžare in cigane? To je večna osnova, na kateri se gradijo vsa druga opazovanja. Želeli bi le, da se v filozofiranje o tukajšnjih razmeri spuščajo ljudje,

FR. KOVAČEVA:

11

Mati.

„Srečna? Ne vem Rihard. Kaj je sreča? Ne morem tega povedati. Večkrat si mi mislim, da mora biti sreča mir in tišina, kakor gozd v večernem mraku pa zopet mislim, da je ljubezen moč. Moč čez druge, katere mučiš in ki radi trpijo... sladko bolesten občutek odpovedi. Tu nisem srečna. Oče mi je postal tuj, tuj radi svoje pedantske strogosti in neizprososti. Mater zelo ljubim, ampak tudi ona me ne razume. Vse je tako prazno in samotno krog mene a v meni je silno hrepenenje po življenju. Rihard, zopet bom odšla z doma. Mogoče najdem srečo zunaj v svetu, o kateri sanjam.“

„Misliš, da je slava sreča?“ jo je zadušeno vpraševal.

„Ne vem, le upam!“ mu je tiho odgovarjala. Bolečina je vstajala v Rihardovih prsih in le s težavo je lovil besede iz sebe:

„Sanjal sem o sreči Ana Marija, o o sreči s teboj ko bi mi obljubila, da ostaneš večno moja. In prej je bil

moj san že blaženo upanje, ko sem te smel poljubiti na ustnice. Mislim, da se dekle da poljubovati le od moža, katerega si je izbrala za življenje.“

In zopet se je zasmejala Ana Marija, brezsrčno hladno.

„Če bi se moralo vsakega moža poročiti, s katerim se poljubuješ... Rihard, ne bodi tako starokopiten. Me dekleta si tudi ne belimo glave kako si možki svoja življenja urejajo, da so deležni sreče in sprememb.“

Oba sta molčala. Med njima je ležalo ledeno in mrtvo molčanje. Počasi se je izza gor dvigoval mesec, prepregel pokrajino s svojo srebrno svetlobo in razsvetlil blede obraze Ane Marije. Obstala je in se naslonila na deblo vitke breze ter pogledala na molčečega Riharda. V njenih očeh je lesketal pohlep.

„Ti me torej ljubiš,“ ga je tiho vprašala.

„Da ljubim te, jaz neumnež, ki te- ga vredna nisi“, ji je kriknul.

Z brezsrčno radovednostjo ga je spraševala.

„Ti me ljubiš, kakor še nobeno in kakor ne boš nobeno?“ In brez volje ji je odgovoril:

„Le tebe ljubim, samo tebe in tebe bom vedno ljubil.“

Prežeca poteza se ji je zarisala krog temno rdečih ust.

„In bi umrl za mene?“ je vprašala.

„Ne, Ana Marija, to ne bi mogel. Kdor življenje žrtvuje za žensko, je strahopetnež.“

Ana Marija je stopila iz sence v mesečino in ga prišla za njegovo roko:

„Bil si odkritosrčen. Tega tudi nočem. Zelo te imam rada, Rihard, a kljub temu moram odpotovati. Grem, ker nočem prelomiti dane besede. Ni to ljubezen, ki me k temu sili, vse nekaj drugega je — zapeljivost. Vedeti hočem, kdo je močnejši, moja volja ali skušnjava. In še nekaj... iskati hočem srečo... in ko se zopet vrnem, te hočem ljubiti. Ti si mož, kateremu bi hotela darovati svoje življenje, ko bom že enkrat spoznala slavo in uspeh.“

Njen beli obraz je bil demonsko lep. Ana Marija se je vspela na prstke in ga poljubila.

„Sedaj pojdi, greva domov!“

Počasi se je izvil iz Riharda še eno vprašanje:

„In tvoj oče?“

„Da“, mu je tiho odgovarjala, „to bo težek boj, ampak privolil bo, da bom šla, če ne... potem pa...“

Ni dokončala stavka. Skrivnostno se je zazrla v praznino. Brez besed sta nadaljevala pot, dokler nista dosegla hiše.

Ana Marija je stala pred očetom vzravnan in brez strahu, z trdim sklepom v bleščečih očeh. Togo in grozeče se je dvignil učitelj Blezer, neizprosno in leden mu je bil pogled, neukrotljiva volja se mu je zarezala z potezami v obraz. Govoril je težko in zamolklo:

„Se enkrat ti rečem, da ne boš šla in če greš, je to proti moji volji. Jaz te ne pustim. Nisem zato vzgojil svojih otrok, da bom gledal njih propadanje, temveč da jih napravim za sposobne ljudi.“

(Se bo nadaljevalo.)

ki so za to sposobni, nepristranski in ki imajo vpogled v tukajšnje življenje — ter niso le bežni potniki od enega do drugega vlaka. Nehajte že enkrat z nepotrebnim omalovaževanjem našega kraja in ne ustvarjajte manjšin tam, kjer jih ni. Mnenja smo, da so onstran Mure že dovolj informirani o naših narodnostih in gospodarskih prilikah, zato ne rabimo potopiscev, ki že leta in leta trobijo v rog eno in isto pesem, tako da že vsem preseda. Ta vrsta ljudi je baš ožigosala naše kraje za Sibirijo in nam naprtila krivico za krivico. Temu mora biti enkrat konec, zato tudi odklanjamo tako pisarjenje. Časi so preresni, da bi se lahko eksperimentiralo z takšnimi nacionalnimi vprašanji kakor g. —ski.

Prejeli smo:

Prosim, da se spodaj označeno v prihodnji številki Murske Krajine pojasni:

„Novine“ od 8. novembra 1936 pišejo prijeto pritožbo prijete iz Dobrovnika, katera se glasi:

„Dobili smo sledečo pritožbo: Neki mladi vučiteo v lendavskem srezu se tak surovo oponaša z šolari, da se ljudje na cesti zgražajo nad to surovostjo. Deca večkrat prinesejo vidne znake bitja i surovoga postopanja. Vučiteo tudi večkrat psuje deco z rečmi: „Tvoja abesinska majka“. Deca te reči doma ponavljajo pri svoji bratji i trdijo, da so se to navčili od vučitelja. Če de to šlo naprej, do stariše prisiljeni deco iz šole vzeti. (To se je že zgodilo, da je en državni organ moral svojega otroka iz šole vzeti.) Takši vzgojiteo spada inam, ne pa v šolo. Naše matere Slov. krajine rodijo slovensko deco za Jugoslavijo, ne pa abesinsko.“

ŠIVALNI IN PISALNI STROJI

— brez posredovalcev —
po nizkih cenah pri NEMEC J.

SOKOL

Smrt. Podstarosta naše sokolske župe br. dr. Vinko Železnikar je v ponedeljek nenadoma preminul v Slovenjgradcu. Velikemu sokolskemu borcu in nacionalnemu delavcu: Večna slava!

Iz delovanja Združbe trgovcev
v Murski Soboti.

VABILO
na

izredno skupščino,

ki se bo vršila v torek, dne 8. decembra 1936 ob pol 1. uri (12. uri 30 m.) popoldne v prostorih bivše kavarne pri „Kroni“ v „Meščanskem domu“ v M. Soboti.

DNEVNI RED:

- 1.) Otvoritev skupščine in poročilo predsednika.
- 2.) Izstop iz Zveze trgovskih združenj za Dravsko banovino.
- 3.) Razprava glede obveznega naročevanja „Trgovskega lista“.
- 4.) Samostojni predlogi.
- 5.) Slučajnosti.

Če skupščina ob določeni uri ne bi bila sklepčna, se vrši eno uro pozneje, to je ob pol 2. uri, druga izredna skupščina z istim dnevnim redom in na istem mestu, ki sklepa pravnoveljavno brez ozira na število navzočih članov. (Člen 16 pravil.)

Skupščina sme sklepati le o predmetih, ki so na dnevnem redu, ali ki so jih poedini člani prijavili vsaj tri dni pred zborovanjem pisмено upravi Združbe (Člen 17 pravil).

Uprava

Združbe trgovcev za srez M. Soboti
v Murski Soboti.

Rok za vlaganje davčnih napovedi za zgradarino in kako se bo odmerila zgradarina za leto 1937?

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal navodila glede podaljšanja veljavnosti zgradarine, ki je bila odmerjena za leto 1936, tudi za leto 1937. Po tem navodilu bodo pozvani za vložitev davčnih prijav za zgradarino s splošnim pozivom: oni davčni zavezanci (novi), za katerih zgradbe je nastala davčna zavezanost v letu 1936, ter oni davčni zavezanci, katerih poslopja do sedaj iz katerih koli razlogov še niso bila obdavčena, nadalje oni davčni zavezanci, katerih dohodek od poslopij se je bistveno povečal v smislu čl. 125 zakona o neposrednih davkih, če so se jim dohodki v letu 1936 bistveno zmanjšali, v določenem roku vložiti davčno prijavo z dokazom o zmanjšanju dohodkov ter zaprositi, da se njih dohodek za leto 1937 znova odmeri.

Splošni rok za vlaganje davčnih prijav za zgradarino je določen od 16. novembra do 15. decembra 1936. Davčnim upravam je naloženo, da razglase ta splošni poziv najkasneje do 15. novembra z nalepijenjem, v vaških občinah pa poleg tega tudi na način, ki je tam običajen.

Prijave novih davčnih zavezancev se morajo vložiti osebno ali po pošti oni občini ali oni davčni upravi, na katerem ozemlju je dotično poslopje. Te prijave vpišejo občine v poseben seznam, ki ga zaključijo dne 15. decembra. Z ozirom na določila zakona, o neposrednih davkih se bo podaljšalo sprejemanje teh prijav do 30. tega decembra. Po 30. decembru pa se morajo prijave poslati pristojni davčni upravi. Do 8. januarja morajo Davčne uprave urediti davčne prijave po občinah ter sestaviti za vsako občino seznam davčnih zavezancev, ki niso zgradarine prijavili, ter morajo nato pozvati individualno vse zamudnike, da vložijo te prijave v osmih dneh. Za one davčne zavezance, ki niti po tem individualnem pozivu ne vložijo svojih prijav, bo napravila davčna uprava referat ter nato vse prijave proučila, tako z materialne, kot formalne strani. To delo mora biti dovršeno v manjših upravah do 30. januarja, v večjih pa do 10. februarja, odmera sama pa se mora izvršiti v manjših upravah do 10., v večjih pa do 25. februarja.

Prijave onih davčnih zavezancev (starih), katerih dohodek se je v letu 1936, bistveno povečal, se ne vlagajo pri občini, temveč neposredno pri davčnih oblastvih I. stopnje, na katere ozemlju se nahaja dotično poslopje. Prijave teh davčnih zavezancev se zapisejo v poseben seznam, ki se zaključijo dne 15. decembra.

Smatra se, da se je dohodek bistveno povečal, kadar znaša to povečanje najmanj 25% dohodka v prejšnjem letu. Podatke o tem morajo davčne uprave zbrati in o njih sestaviti

viti seznam najkasneje do konca novembra. Davčne zavezance, ki teh prijav ne bodo vložili do 7. decembra, morajo davčne uprave individualno pozvati, da vložijo te prijave v roku 8 dni, to je od 16. do 23. decembra. Uprave morajo strogo gledati na to, da bodo vsi pozivi pravočasno poslani.

Prijave onih davčnih zavezancev, katerih dohodki so se zmanjšali, se vlagajo pri davčnih upravah, na katerih ozemlju so ta poslopja. Tudi te prijave in prošnje se vodijo v posebnem seznamu. Te prošnje morajo biti kolkovane s kolkom 5 Din, če pa zahteva prosilec formalno rešitev, še s kolkom 20 Din. Teh davčnih zavezancev nebo davčna uprava individualno pozvala, da vložijo davčne prijave, ker se morajo sami odločiti o tem, če se hočejo poslužiti ugodnosti čl. 125 zakona o neposrednih davkih.

Pri proučevanju teh prošenj morajo davčne uprave paziti zlasti na to, če je bilo znižanje dohodkov tudi dokazano z verodostojnimi dokazi. Kot takšni, se morajo smatrati pogodbe, sklenjene med hišnimi lastniki in najemniki. Če bi davčna uprava dvomila glede pravilnosti določene najemnine, mora proučiti vse činjenice, od katerih zavisi višina najemnine.

Smatra se, da je dohodek bistveno manjši samo takrat, kadar je vsaj za 25% manjši od dohodka v prejšnjem letu. V primerih, da se je dohodek zmanjšal za manj ko 25%, se ne bo zgradarina odmerila na novo, temveč bo za leto 1937, veljala za leto 1936 odmerjena zgradarina.

TIVAR obleke

Ko davčna uprava prouči prijave, izda svoj sklep, bodisi da se prošnja zavrne ali prizna kot upravičena. Proti sklepu uprave je dopustna pritožba na višjo davčno oblast.

Če se prošnji ugodi, da so torej dohodki za manj 25% manjši ko v prejšnjem letu, potem se zgradarina za leto 1937 na novo odmeri. V takšnih primerih se smatra izdani sklep obenem tudi že kot plačilni nalog.

Proučevanje teh prošenj se mora v manjših Davčnih upravah dokončati do 15. januarja 1937, v večjih pa do 30. januarja 1937. Odmera zgradarine za te prijave pa se mora izvršiti v manjših davčnih upravah do 30. januarja, v večjih pa do 15. februarja. Potem, ko davčne uprave izvrše proračun davka po prijavah, sestavijo razpored zgradarine za leto 1937. Zaradi pravilnega in enakega postopka je davčni oddelek finančnega ministra izdal podrobna navodila, kako se odmeri zgradarina.

P. n. članstvu priporočamo, da se gornjih navodil točno drži, v slučaju nejasnosti pa prejme tozadevne informacije vsak med uradnimi urami v pisarni Združbe. Tiskovine za vlaganje prijav se dobijo v M. Soboti na davčni upravi in v trg. g. Čeh Franca.

Iz upravnistva:

Djurč Milan Radenci. Naročnino prejeli. List imate plačan do 20. 10. 1937. — Hajdnjak gostilna Tramja. Sprejeto naročnino imate do 31. 12. 1936 list plačan. — Zahvaljujemo se obema.

Nogomet.

Mura : Slavija 3 : 1 (2 : 0)

Zadnja prvenstvena tekma v jesenski sezoni je prinesla Muri zaslužen zmago in dve dragoceni točki. Igralci, ki so bili zelo požrtvovalni ter disciplinirani, niso izvajali samo lepo zmago na mariborskih tleh, temveč splošno simpatijo in priznanje publike. Sodil je ss. g. Bergant zelo dobro.

„Slovenec“ piše: „Mura je ugodno iznenadila. Moštvo je izenačeno in tehnično precej izbalansirano. Napadna vrsta je najboljši del moštva, posebno leva stran. Strelja veliko in dobro ter se ima Slavija zahvaliti le svojem odličnemu vratarju, da ni prejela več golov. Tekma je potekla v precejšnji premoči Mure. Par lepih strelav pa je tudi sigurno obvladal vratar Mure, ki je med drugim tudi lepo obranil 11 metrovko.“

„Večernik“: Igra je bila tipljena borba za točke, pri tem pa vendar napeta in zanimiva. Mura je postavila v polje homogeno moštvo, ki je predvajalo lepo in smiselno igro ter si je zmago po poteku igre tudi popolnoma zaslužilo.“

Prvenstvena tabela:

1. Mura	5	4	0	1	30:8	8
2. Gradjanski	4	4	0	0	17:5	8
3. Lendava	4	1	1	2	17:15	3
4. Ptuj	5	1	1	3	6:14	3
5. Drava	4	1	0	3	6:32	2
6. Slavija	2	0	0	2	1:4	0

Na predlog sodniškega odbora LNP je proglašen za stalnega saveznega sodnika g. Nemec Ludvik.

Lahkoatletika.

Na lahkoatletskem mitingu SK Ptuj dne 8. t. m. je nastopila tudi tročlanska ekipa Mure. V metu diska je dosegel Szilágyi 3. mesto (3 cm razlika med drugoplasiranim Kosec - Primorje) v gozdnem teku 2500 m jun. pa Benko 4. mesto.

SK. Mura priredi v nedeljo, dne 15. t. m. popoldne ob pol 2 uri na svojem stadionu lahkoatletski miting združenim z gozdnim tekom. Razpis je v klubovi omarici (tv. B. Ascher in sin). Vstopnina propagandna.

Vabimo sportno publiko, da polnoštevilno poseti tekmovanje, saj bo vstopnina minimalna (Din 1, 2 in 3.)

Radi lahkoatletskega mitinga v nedeljo, dne 15. t. m. čajanka odode, vršila se pa bo v nedeljo, dne 22. t. m. popoldne ob pol 5. uri.

Zdravstvo

Dr. Gregorc Albin,
zdravstveni svetnik.

O otroški ohromelosti

Kužna klica dospe torej lahko na več načinov v našo nosno in ustno votlino. Po poti krvnih in mozgovnih žil pa se naseli v hrbtnem mozgu, ki ima za to kličo posebno privlačnost in povzroča tam vnetje in sicer največkrat na vratni in ledvični odebeljini hrbtne mozga. Radi vnetja se uničijo posamezni deli nežnega tkiva hrbtne mozga, ki oskrbujejo posamezne odgovaljajoče telesne dele z živčevjem. Ti telesni deli zato ohromijo. Največ pohabljenec, ki jih vidimo z ohro-

melimi in posušenimi rokami, nogami ali drugimi deli telesa, je žrtev te nevarne bolezni. V Nemčiji so napravili zadnje štetje pohabljenec pred 10 leti. Pri tej priliki so ugotovili, da je v Nemčiji nekaj nad 20.000 težkih in najtežjih pohabljenec, ki niso sposobni za nobeno pridobitno delo, samo radi bolezni otroške ohromelosti. Pri nas dosedaj žal takega štetja še ni bilo. Gotovo pa je, da bi tudi pri nas dobljeno število pohabljenec radi otroške ohromelosti procentualno odgovarjalo številu sosednjih držav.

Po okuženju, to je od trenutka, ko so kužne klice dospole v naše telo, traja do izbruha prvih znakov bolezni osem do dvanajst dni. Ti prvi znaki sličejo precej začetku drugih vročičnih bolezni n. pr. gripe. Telesna toplota se poviša od 38°-39° C, redko višje, pojavijo se bolečine v udih, nastopi nahod, katar grla, angina, bronhijalni katar in močno potenje, posebno na glavi. Mnogokrat je pripogibanje glave zvezano z bolečinami ali celo nemogoče; posamezni deli kože so izredno občutljivi in boleči. Posebno važno je zmanjšanje napetosti v posameznih skupinah mišic, v katerih že manjkajo normalne reakcije na gotove dražljaje. Največkrat se opaža to zmanjšanje napetosti v mišičevju trebuha. Vsi ti znaki pa so mnogokrat tako slabo izraženi, da jih more opaziti le zdravnik in zato je predvsem potrebno, da se pri vsaki bolezni s povišano telesno toploto pravočasno pokliče zdravnika, posebno še, ako so se v okolici že pojavili slučajni otroške ohromelosti. Zdravnik bo odredil vse potrebno glede zdravljenja in nadaljnje oskrbe bolnika. Tudi bo preskrbel vse, da bolnik ne postane vir novih okuženj v svoji okolici, zlasti pri svojih sestanovcih. Važno je, da se bolezen spozna že po teh začetnih znakih, predno pride do ohromelosti raznih delov telesa, ker je zdravljenje zanesljivo uspešno le v začetku bolezni. Že nastala ohromenja se namreč le redkokrat popolnoma ozdravi.

Ohromenja nastopijo največkrat drugi do peti dan po nastopu opisanih začetnih znakov bolezni in sicer se pojavijo ta ohromenja predvsem na nogah, ki jih bolnik ne more dvigniti in z njimi gibati, ali na mišicah trupa in tilnika, kakor tudi na rokah. Ta ohromenja lahko zadenejo več telesnih delov naenkrat ali semo posamezne ude, kakor se je pač razširilo vnetje na hrbtnem mozgu po zastrupljenju s kužnimi klicami. Ohromele mišice se hitro sušijo, atrofirajo. Ta ohromenja se pri pravočasnem in uspešnem zdravljenju po tednih in mesecih lahko delno popravijo, le redko pa se mišicam povrne popolna prejšnja moč. Z zdravljenjem ohromelih udov je treba začeti čimprej, ako hočemo doseči uspeh. Sistematično in uspešno zdravljenje je najbolj izvedljivo v bolnicah, kjer so pri roki vse potrebne priprave in aparati za zdravljenje.

Za zaščito zdravih ljudi pred obolenjem na tej bolezni ali kakor pravimo s tujim izrazom za profilakso je

predvsem potrebno, da zdravstvena oblast in zdravniki izsledijo vse slučaje te bolezni. To pa je mogoče le, ako jih pri njih delu podpira vse prebivalstvo in prijavi zdravnikom vse sumljive slučaje. S tem koristi bolniku samemu, ki pride pravočasno do smotrevega zdravljenja, predvsem pa se s tem prepreči številna nova obolenja v bolnikovi okolici. Bolniki morajo biti strogo ločeni ali izolirani od zdravih ljudi, ker se najbolj zanesljivo izvrši v bolnici. Vsa izločila bolnikov, tako sluz iz grla in nosa, vse kar bolnik izbruha, kakor tudi njegovo blato je treba sproti razkuževati. Sostanovci bolnika morajo biti kontumicirani skozi 12 dni in ne smejo priti v dotiko z ljudmi iz drugih hiš. Učenci, ki so preboleli to bolezen, ne smejo najmanj osem tednov obiskovati šole. To so v glavnem ukrepi, ki so potrebni proti razširjanju te nevarne bolezni. Ako se ti ukrepi strogo izvajajo, ni potrebno, da bi se bolezen razširila v tako veliko epidemijo, kakor se je v zadnjem času v sosednji Avstriji, kjer je zahtevala tudi precejšnje število smrtnih slučajev.

KMETIJSTVO

Kako izboljšati sadni izvoz?

(Nadaljevanje)

Inozemski trg zahteva nadalje velike množine enotnega blaga, t. j. malo sort toda enakomerne in dobre kakovosti. Baš v tem pogledu naši starejši sadovnjaki žal ne odgovarjajo, kajti prenatrpani so namreč s premnogimi sortami, tako da o enotnosti pridelka ne more biti govora. Preobilica raznih sort je torej tudi velika ovira, da se sadna trgovina ne more prav razmahniti. Treba bo mnogo doslednega dela, da bomo število sort omejili in da bomo v bodoče razmnoževali le

one sorte sadnega izbora za Prekmurje, ki so se po dosedanjih izkušnjah v posameznih okoliših najbolj obnesle in se lahko prodajo. Če upoštevamo, da je v Prekmurju 30 do 40% sadnega drevja, ki ne donaja nobenih, ali vsaj ne uvaževanja vrednih dohodkov, pridemo do zaključka, da bi se zvišal vsakoletni povprečni donos za sto in sto tisoče dinarjev, ako bi tudi to drevje rodilo. To je pa mogoče doseči le z velikopotezno urejenim precepljanjem starejšega sad. drevja. Precepljanje je tako važno opravilo, da bi ne smelo biti v bodoče sadjarja, ki bi v tem poslu ne bil temeljito izvežban.

Ne bilo bi pa dovolj, ko bi pridelali dobro blago enotne kakovosti, in ga ne bi znali pravilno spraviti z drevja, ne za kupčijo tako pripraviti, da bi dosegli cene, ki bi bile v skladu s pridelovalnimi in drugimi stroški. Zato bo treba v bodoče obračati najprej več pozornosti na pravočasno in pravilno spravljanje namiznega sadja. Prerano in malomarno obiranje se vedno maščuje, kajti pridelek utrpí na vrednosti, ter se kmalu pokvari. Ker ima sortirano sadje dosti boljše cene nego mešana roba, se bomo morali potruditi, da se pručimo tudi sortiranju. Le to se pa ne sme izvajati poljubno, marveč po strogo določenih načelih, veljavnih v sodobni mednarodni trgovini.

URE od Din 30.-

Velika izbira najboljših BUDILK in preciznih ur, zlatih in srebrnih predmetov. Ure vse pod pismono garancijo od 2-10 let. Popravila ur in zlatnin najboljše in najcenejše edino pri

Dittrich Franjo, M. Sobota.

Kdor želi kupiti AVTO naj kupi voz znamke

ADLER

Najboljši
NajelegantnejšiNajbolj ekonomičen
NajsolidnejšiZamenjajte V a š zastareli radio aparat
Z NAJNOVEJŠIM IN NAJBOLJŠIM

Dospeli so najnovejši modeli najboljših znamk:

HORNYPHON
KÖRTING - BLAUPUNKTNajnovjš 3 cevni
Super HORNYPHON na baterije

sprejema vse, tudi izven evropske postaje, ter porabi zelo malo toka.

Vse aparate dobite zelo po ceni na male mesečne obroke!

Zahtevajte brezobvezne ponudbe!

Štivan Ernest,

tehnična trgovina

Murska Sobota.